

Sygn. akt I ACa 721/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Ochalska - Gola

Sędziowie: SA Jacek Pasikowski

del. SO Marta Witoszyńska (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Julita Postolska

po rozpoznaniu w dniu 30 stycznia 2018 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa A. K.

przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu

z dnia 8 marca 2017 r. sygn. akt I C 634/14

1. oddala apelację;

2. zasądza od A. K. na rzecz Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 8.100 (osiem tysięcy sto) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygnatura akt I ACa 721/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8 marca 2017 r. Sąd Okręgowy w Kaliszu, w sprawie z powództwa A. K. przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W. o zapłatę, oddalił powództwo, zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 10.909,73 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwota 7.234 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego i nie obciążył powoda kosztami sądowymi w pozostałym zakresie.

Sąd Okręgowy wydał powyższy wyrok w oparciu o następujące ustalenia faktyczne, które Sąd Apelacyjny w całości podziela i uznaje za własne:

W dniu 9 lipca 2012 r. powód A. K. zawarł z Towarzystwem (...) S.A. w W. umowę ubezpieczenia budynku od m.in. pożaru, uderzenia piorunu, eksplozji. Początek okresu ubezpieczenia oznaczono na dzień 24 sierpnia 2012 r. a koniec okresu ubezpieczenia na dzień 23 sierpnia 2013 r. Suma ubezpieczenia została ustalona na kwotę 424.000 zł. Ubezpieczenie obejmowało budynek według wartości odtworzeniowej, zakres ubezpieczenia w wariantcie Komfort. Integralną częścią umowy ubezpieczeniowej są ogólne warunki ubezpieczenia mieszkań „Pod własnym dachem”.

Koszty szkody według wyceny pozwanego wyniosły kwotę 680.943,45 zł brutto.

Powód A. K. jest właścicielem nieruchomości położonej w O. przy ul. (...). Nieruchomość stanowiła majątek wspólny powoda i jego żony. Umową o dział spadku i zniesienie współwłasności nieruchomości z dnia 17 października 2005 r. jedynym właścicielem nieruchomości stał się powód A. K..

W dniu 20 maja 2013 r. około godziny 00:00 powód wyszedł z domu z psem na spacer, po powrocie powodowi wydawało się, że ktoś chodzi z tyłu budynku, powód poszedł w tym kierunku i wówczas nastąpił wybuch gazu. Instalacja gazowa w przedmiotowym budynku była założona i oddana do użytkowania w 1992 r.. Od momentu założenia instalacji gazowej powód nie dokonywał kontroli instalacji gazowej. W styczniu 2013 r. została odłączona kuchenka gazowa. Instalacja gazowa nie była zabezpieczona, były jedynie zawory odcinające dopływ gazu. Instalacja po odłączeniu nie posiadała zezwolenia na dopuszczenie do użytku. Brakowało wszystkich zabezpieczeń na tej instalacji. Zawór był częściowo otwarty, rączka zaworu była w pozycji częściowo otwartej.

Decyzją z dnia 21 maja 2013 r. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w O. nakazał rozbiórkę budynku mieszkalnego jednorodzinnego, uporządkowanie terenu katastrofy, zabezpieczenie terenu prowadzonych robót rozbiórkowych.

Budynek został rozebrany, pozostały fundamenty. Powód nie odbudował budynku.

W dniu 20 maja 2013 r. powód dokonał zgłoszenia szkody

Pismem z dnia 14 października 2013 r. pozwany (...) S.A w W. odmówił powodowi wypłaty odszkodowania, podając, iż przyczyną szkody było rozszczelnienie przewodu gazowego na niezabezpieczonej nieużytkowanej części instalacji gazowej podczas prowadzenia prac modernizacyjnych. Podano, że zgodnie z ogólnymi warunkami ubezpieczenia ubezpieczony zobowiązany jest do przestrzegania powszechnie obowiązujących przepisów, w tym przepisów prawa budowlanego, ochrony przeciwpożarowej, eksploatacji i konserwacji budynków i budowli, budowie i eksploatacji urządzeń technicznych, wykonywania dozoru technicznego nad urządzeniami oraz wykonywanie zobowiązań wymienionych w umowie ubezpieczenia.

Powód wniósł odwołanie od tej decyzji podając, że odłączenie kuchenki gazowej powierzył profesjonalnemu wykonawcy tj. osobie posługującej się uprawnieniami gazowymi i zgodnie z art. 429 k.c. powód nie ponosi winy w wyborze za przedsiębiorcę, któremu zlecił wykonanie prac.

Pozwany po rozpatrzeniu odwołania podtrzymał decyzję o odmowie wypłaty odszkodowania.

Postanowieniem z dnia 28 sierpnia 2013 r. Prokuratura Rejonowa w Ostrowie Wielkopolskim umorzyła śledztwo w sprawie o spowodowanie w dniu 20 maja 2013 r. w O. przy ul. (...) zdarzenia mającego postać wybuchu, powstałego z uwagi na rozszczelnienie wewnętrznej instalacji gazowej i nagromadzenie mieszaniny gazu i powietrza, która na skutek działania urządzenia elektrycznego - lodówki uległa zapłonowi, skutkując gwałtownym wyzwoleniem energii w postaci wybuchu zagrażającego życiu lub zdrowiu wielu osób, a także mieniu w wielkich rozmiarach, w wyniku czego całkowitemu zniszczeniu uległa frontowa ściana elewacyjna a uszkodzeniu skutkującemu koniecznością rozbiórki obiektu konstrukcja nośna domu jednorodzinnego przy ul. (...), powodując straty w wysokości 500.000 zł na szkodę A. K.. W toku postępowania A. K. był przesłuchiwany w dniu 20 maja 2013 r., podał, że w styczniu 2013 r. sam odłączył kuchenkę gazową, rurki nie zaślepił bo był tam jeszcze jeden zawór z małą rączką typu motylek. W dniu 18 lipca 2013 r. podczas kolejnych zeznań również podał, że sam osobiście odłączył piec od instalacji gazowej. Po odłączeniu kuchni sprawdzał, że były zamknięte zawory, dlatego na końcu rury nie montował żadnego zaślepienia uniemożliwiającego wypływ gazu, był pewien szczelności tych zaworów.

Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w O. nie posiada żadnej dokumentacji dotyczącej kontroli instalacji gazowej, która znajdowała się w budynku przy ul. (...).

W dniu 22 lipca 2011 r. powód A. K. zaciągnął kredyt w (...) Bank S.A. w W. odnośnie kwoty 117.180,62 zł na działalność gospodarczą. Powód A. K. dokonał cesji praw z polisy ubezpieczeniowej na rzecz (...) Banku S.A. w W.. Na dzień 20.11.2014 r. wymagalne zadłużenie powoda wynosiło kwotę 128.417,95 zł a na dzień 12 grudnia 2016 r zadłużenie wynosiło kwotę 156.728,61 zł. Umową przelewu wierzytelności z dnia 9 czerwca 2016 r. bank przełał na powoda prawa posiadane w związku z zawarciem umowy przelewu wierzytelności na zabezpieczenie zawartej umowy w dniu 24.08.2012 r. wynikające ze zdarzenia w dniu 20 maja 2013 r. a w szczególności prawo do dochodzenia roszczeń na drodze sądowej od (...) S.A. z tytułu wskazanego zdarzenia ubezpieczeniowego.

Instalacja gazowa w budynku jednorodzinnym przy ulicy (...) w O. została zaprojektowana i użytkowana w sposób prawidłowy oraz zgodnie z prawem, co potwierdza pozytywny odbiór instalacji oraz zgoda na jej użytkowanie. Właściciel nie spełnił w czasie eksploatacji instalacji gazowej następujących warunków:

- nie dokonywał co najmniej raz w roku przeglądu instalacji gazowej,
- nie dokonał próby szczelności instalacji gazowej po jej modernizacji.

Zabezpieczenie króćca instalacji bez odbiornika przy pomocy korka jako zaślepienia opiera się na ogólnej wiedzy technicznej, jednakże nie ma takiego obowiązku uregulowanego w przepisach. Zaślepienie w postaci wkręconego korka jest to praktyka ogólnie stosowana przez specjalistów, co jest zgodne z dobrą praktyką inżynierską. Właściciel jako blokadę i zabezpieczenie przed wypływem gazu na końcu instalacji gazowej zastosował dwa zawory kulowe. Stosowane zawory również przechodzą kontrolę jakości w procesie produkcyjnym, co powinno zapewnić prawidłowość ich działania i zachowanie odpowiedniej szczelności na instalacji.

Właściciel nie dopełnił wszystkich wymagań prawa w czasie eksploatacji instalacji gazowej. Bezpośrednią przyczyną wybuchu w dniu 20 maja 2013 r. w budynku był zapłon mieszaniny wybuchowej powstałej po wypływie gazu wskutek otwarcia zaworu instalacji gazowej, której koniec nie był zabezpieczony korkiem. Nieprawidłowość zabezpieczenia końca instalacji (brak korka jako zaślepienia) opiera się tylko na wiedzy technicznej i dobrej praktyce inżynierskiej, nie można wskazać przepisu prawa, który jednoznacznie nakazywałby stosowanie tego typu zabezpieczenia.

Przyczyną szkody był wybuch mieszanki gazowo-powietrznej, której skład zawierał się pomiędzy dolną i górną granicą wybuchowości zainicjowany zaiskrzeniem urządzenia, (odbiornika). Mieszanina gazowo-powietrzna powstała wskutek wycieku gazu z instalacji gazowej w budynku. Wykonanie przyłącza i instalacji gazowej w budynku mieszkalnym było wykonane prawidłowo zgodnie z projektem i wytycznymi wykonania i odbioru instalacji gazowych. Przyłącze otrzymało pozytywną opinię o pozwoleniu na budowę, próby ciśnieniowe (szczelności) i komisyjnie zostało zakwalifikowane jako przyłącze zdadne do eksploatacji. Po odłączeniu kuchenki gazowej od instalacji na rurze zasilającej były zamontowane dwa zawory: jeden z dźwignią ze stalowej kształtki na zaworze na pionie i jeden zawór kulowy z pokrętkiem motylkowym na rurze poziomej tuż przed kuchenką. Obydwa zawory bezpośrednio po wybuchu były niedomknięte: jeden niedomknięty, drugi otwarty. Instalacja gazowa nie była prawidłowo użytkowana i nie była prawidłowo zabezpieczona. Bezpośrednią przyczyną wybuchu było niezaślepienie trwale rury stalowej za pomocą korka po odłączeniu od niej kuchenki gazowej, pośrednią przyczyną było nie dokonywanie przeglądów rocznych i pięcioletnich budynku wraz z jego instalacjami. Do powstania mieszaniny wybuchowej mogło nie dojść w przypadku czynnej, drożnej instalacji wentylacji grawitacyjnej.

Wartość szkody powoda, według cen z I kwartału 2013 r. - publikowany poziom cen z poprzedniego kwartału w stosunku do daty szkody tj. 20 maja 2013r., - wartość odtworzeniowa wynosi kwotę 537.622,37 zł wraz z 8% podatkiem VAT.

Powód zamieszkuje z synem. Powód pracuje jako serwisant i zarabia kwotę 1600- 1700 zł miesięcznie. Powód nie spłaca zaciągniętego kredytu w Idea Bank, zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne ale obecnie jest zawieszona.

W oparciu o tak poczynione ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał powództwo za bezzasadne.

Powód dochodzi w niniejszej sprawie odszkodowania w kwocie 424.000 zł z tytułu umowy ubezpieczenia budynku z dnia 24 sierpnia 2012 r., numer polisy (...) zawartej przez powoda z (...) S.A. w W.. Nie było sporne, że strony zawarły umowę ubezpieczenia z sumą ubezpieczenia wynoszącą 424.000 zł.

W ocenie Sądu Okręgowego niezasadny jest zarzut braku legitymacji czynnej bowiem umową przelewu wierzytelności z dnia 9 czerwca 2016 r. (...) Bank S.A. przełał na powoda prawa posiadane w związku z zawarciem umowy przelewu wierzytelności na zabezpieczenie zawartej umowy w dniu 24.08.2012 r. wynikające ze zdarzenia w dniu 20 maja 2013 r. a w szczególności prawo do dochodzenia roszczeń na drodze sądowej od (...) S.A. z tytułu wskazanego zdarzenia ubezpieczeniowego. Powód wykazał także, iż jest jedynym właścicielem przedmiotowej nieruchomości, co wynika z treści odpisu księgi wieczystej nieruchomości.

Zgodnie z treścią przepisu art. 805 §1 i 2 ust. 1) k.c. przez umowę ubezpieczenia zakład ubezpieczeń zobowiązuje się spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku ubezpieczeniowego a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. Świadczenie ubezpieczyciela polega w szczególności na zapłacie przy ubezpieczeniu majątkowym - określonego odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku.

O zakresie odpowiedzialności decyduje umowa ubezpieczenia oraz treść ogólnych warunków ubezpieczenia oraz przepisy kodeksu cywilnego. Świadczenie ubezpieczyciela jest uzależnione od zajścia przewidzianego w umowie zdarzenia, objętego ubezpieczeniem. Do powstania obowiązku świadczenia przez ubezpieczyciela konieczne jest, aby pomiędzy wypadkiem a powstałą w jego wyniku szkodą zachodził związek przyczynowy(art. 361 §1 k.c.) Zdarzeniem prawnym rodzącym obowiązek świadczenia ubezpieczeniowego, jest tylko taki wypadek ubezpieczeniowy, który nastąpił wbrew lub przynajmniej niezależnie od woli ubezpieczającego, a w każdym razie bez jego winy.

Zgodnie z § 13 ust.5 pkt 1. OWU obowiązkiem ubezpieczonego jest przestrzeganie powszechnie obowiązujących przepisów, w tym przepisów prawa budowlanego, ochrony przeciwpożarowej, eksploatacji i konserwacji budynków i budowli, budowie i eksploatacji urządzeń technicznych, wykonywania dozoru technicznego nad urządzeniami oraz wykonywanie zobowiązań wymienionych w umowie ubezpieczenia. Zgodnie z §14 ust. 2 pkt 18 OWU ubezpieczyciel nie ponosi odpowiedzialności za szkodę powstałą wskutek niedopełnienia powinności ubezpieczeniowych określonych w § 13 OWU w zakresie, w jakim nieprzestrzeganie powinności miało wpływ na powstanie szkody.

Zgodnie z art. 62 Prawa budowlanego objekty budowlane powinny być w czasie ich użytkowania poddawane przez właściciela lub zarządcę kontroli okresowej, co najmniej raz w roku, polegającej na sprawdzeniu m.in. instalacji gazowych oraz przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych). Kontrole stanu technicznego instalacji gazowych mogą przeprowadzić osoby posiadające kwalifikacje wymagane przy wykonywaniu dozoru nad eksploatacją urządzeń, instalacji oraz sieci energetycznych i gazowych.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 sierpnia 1999 r. w sprawie warunków technicznych użytkowania budynków mieszkalnych z dnia 16 sierpnia 1999 r. (Dz.U. Nr 74, poz. 836) w § 17 stanowi, że sposób użytkowania instalacji gazowej przez użytkownika lokalu powinien m.in. być zgodny z założeniami projektu tej instalacji, eliminować możliwość wydzielania się tlenu węgla z urządzeń gazowych, zapewniać bezpieczeństwo użytkowników lokalu, zapewniać bezpieczeństwo oraz ochronę interesów użytkowników innych lokali korzystających z tej instalacji oraz osób trzecich. Naprawa i konserwacja urządzenia gazowego może być powierzona wyłącznie osobom posiadającym świadectwa kwalifikacyjne określone w odrębnych przepisach. (...) i urządzenia gazowe po ich naprawie, przeróbce lub wymianie nie mogą być użytkowane bez poddania ich próbie szczelności.

Zgodnie z §43 w/w rozporządzenia instalacja gazowa powinna w okresie jej użytkowania zapewniać możliwość bezpiecznego korzystania z urządzeń gazowych, zgodnego z warunkami założonymi w projekcie tej instalacji. W przypadku wykonania nowej instalacji gazowej, jej przebudowy lub remontu, wyłączenia jej z użytkowania na okres dłuższy niż 6 miesięcy - należy przed przekazaniem jej do użytkowania przeprowadzić główną próbę szczelności.

Główną próbę szczelności przeprowadza się na instalacji nie posiadającej zabezpieczenia antykorozyjnego, po jej oczyszczeniu, zaślepieniu końcówek, otwarciu kurków i odłączeniu odbiorników gazu. (§44)

W niniejszej sprawie strony zawarły umowę ubezpieczenia w wariantcie Komfort, przedmiotem ubezpieczenia był budynek jednorodzinny położony w O. przy ul. (...), ubezpieczeniem było objęte m.in. ryzyko pożaru, eksplozji.

Nie było sporne, że w dniu 20 maja 2013 r. doszło do wybuchu gazu, w następstwie czego powód doznał szkody w postaci zniszczenia budynku jednorodzinnego. Instalacja gazowa w przedmiotowym budynku przy ulicy (...) w O. była zaprojektowana i wykonana prawidłowo oraz zgodnie z prawem, co potwierdza pozytywny odbiór instalacji oraz zgoda na jej użytkowanie z 1992 r. W czasie eksploatacji instalacji gazowej powód nie dokonywał przeglądów instalacji gazowej, nie dokonał próby szczelności instalacji gazowej po jej modernizacji, nie zabezpieczył prawidłowo instalacji gazowej po odłączeniu kuchenki gazowej. Przyczyną szkody był wybuch mieszaniny gazowo-powietrznej na skutek rozszczelnienia nieużytkowanej części instalacji gazowej. Biegły C. D. jednoznacznie stwierdził, że instalacja gazowa w przedmiotowym budynku nie była prawidłowo użytkowana i nie była właściwie zabezpieczona. Biegły wyjaśnił, iż instalacja nie może być niezaślepiena a dwa zawory na instalacji były niewystarczające. Biegły podkreślił, że wytyczne wykonania i odbioru instalacji gazowych nie pozwalają na pozostawienie niezaślepionej rury gazowej. Wyjaśnił, że gdyby rura była zaślepiena to otwarcie obydwu zaworów pod względem szczelności nie nastąpiłoby i nawet gdyby spadła półka na instalację gazową to nie jest w stanie zniszczyć zaworu ani rury gazowej. Biegły jednoznacznie stwierdził, że użytkownik nie może sam odłączyć urządzenia gazowego, ponieważ może zrobić to osoba z uprawnieniami, ponadto po odłączeniu urządzenia powinna być przeprowadzona próba szczelności instalacji gazowej. Wyjaśnił, że obowiązkiem użytkownika jest przeprowadzenie kontroli instalacji gazowej i podał, że osoba kontrolująca nie odebrałby instalacji, która nie jest zaślepiena po odłączeniu urządzenia od instalacji gazowej.

Również biegły z zakresu pożarnictwa K. G. podał, że praktyka mówi o zaślepieniu przewodów gazowych, nieużytkowanych, wyjaśnił, że niezaślepienie rury gazowej jest niezgodne z ogólnie obowiązującą wiedzą techniczną. Ponadto wskazał, że powód gdyby wezwał osobę z uprawnieniami do odłączenia urządzenia ewentualnie przeglądu instalacji gazowej uzyskałby informację, że rura gazowa na nieużytkowanej instalacji gazowej musi być zaślepiena.

Powód w związku z tym zdarzeniem podawał różne wersje dotyczące okoliczności odłączenia kuchenki gazowej, w toku postępowania karnego podawał, że sam odłączył kuchenkę, w pismach kierowanych do pozwanego oraz w toku niniejszego postępowania podawał, że zlecił odłączenie kuchenki od instalacji gazowej osobom trudniącym się zawodowo instalacjami gazowymi. W toku niniejszego postępowania twierdzeń tych powód nie był w stanie udowodnić, powód nie wykazał w żaden sposób, iż faktycznie odłączenie kuchenki gazowej i zabezpieczenie instalacji gazowej powierzył osobom trudniącym się zawodowo instalacjami gazowymi. Nie było sporne, iż po odłączeniu kuchenki gazowej nie była wykonana próba szczelności, powód nie posiada dokumentu potwierdzającego przeprowadzenie próby szczelności po odłączeniu kuchenki gazowej i zabezpieczeniu nieużytkowanej części instalacji gazowej. Nie było także sporne, iż powód nie przeprowadzał roli instalacji gazowej od momentu jej wykonania w 1992 r. Przesłuchani świadkowie, którzy byli bezpośrednio po wybuchu gazu na przedmiotowej nieruchomości M. P. - strażak, M. J. - kierownik rejonu dystrybucji gazu oraz R. M. - monter sieci instalacji gazowych zeznali, że instalacja gazowa nie była zabezpieczona, były jedynie zawory odcinające dopływ gazu ale nie było zaślepienia korkiem instalacji gazowej a instalacja po odłączeniu kuchenki nie posiadała zezwolenia na dopuszczenie do użytku, brakowało wszystkich zabezpieczeń na tej instalacji.

Mając na uwadze zgromadzony materiał dowodowy, w szczególności wydane opinie w sprawie, Sąd Okręgowy stwierdził, iż bezpośrednią przyczyną wybuchu, który miał miejsce w dniu 20 maja 2013 r. w budynku powoda był zapłon mieszaniny wybuchowej powstałej po wypływie gazu z nieużytkowanej instalacji gazowej, która nie była prawidłowo użytkowana i zabezpieczona z uwagi na zaniedbania powoda. Mając na uwadze ustalone uchybienia po stronie użytkownika instalacji gazowej polegające m.in. na odłączeniu kuchenki gazowej przez osobę nieuprawnioną, niedokonanie próby szczelności instalacji gazowej po odłączeniu urządzenia, nie uzyskanie pozwolenia na użytkowanie instalacji gazowej po jej modernizacji, nieprawidłowe zabezpieczenie odłączonej instalacji gazowej, nie dokonywanie kontroli instalacji gazowej, w ocenie Sądu powód nie udowodnił, że spełnił warunki

wynikające z zawartej umowy oraz OWU stanowiących integralną część umowy i wobec powyższego oddalił powództwo.

O kosztach postępowania Sąd pierwszej instancji orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. Na koszty procesu złożyły się koszty sądowe: opłata od pozwu - 21.200 zł, koszty opinii biegłych w kwocie 7.073,53 zł (biegły z zakresu pożarnictwa K. G. kwota 1.847,30 zł biegły C. D. kwota 1.828,35 zł oraz kwota 856,79 - biegły M. Ł. kwota 2.541.09 zł. Pozwany uiścił zaliczki na koszty opinii w łącznej kwocie 3.675,73 zł (zaliczka 501,54 zł, zaliczka 1.345,84 zł, zaliczka 1.000 zł, zaliczka 828,35 zł). Zatem Sąd Okręgowy obciążył powoda kosztami postępowania, które poniósł pozwany tytułem kosztów sądowych w kwocie 3.675,73 zł oraz kosztami zastępstwa procesowego pełnomocnika pozwanego w kwocie 7.200 zł (§6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych t.j. Dz.U. z 2013 r. poz.490 ze zm.) oraz kwota 34 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa, łącznie kwota 10.909,73 zł (pkt II wyroku). W pozostałym zakresie Sąd nie obciążył powoda nieuiszczonymi kosztami sądowymi mając na uwadze sytuację majątkową powoda, powód pracuje zarabia 1600-1700 zł miesięcznie, nie ma nikogo na utrzymaniu, ma zobowiązania kredytowe (pkt III wyroku).

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód, zaskarżając orzeczenie w całości i zarzucając:

1. naruszenie przepisu postępowania, a to art. 328 § 2 k.p.c., poprzez sporządzenie uzasadnienia wyroku, w sposób uniemożliwiający jego merytoryczną ocenę, a to z powodu jego wewnętrznej sprzeczności, polegającej na przyjęciu, że instalacja gazowa w budynku jednorodzinny przy ulicy (...) w O. została zaprojektowana i użytkowana w sposób prawidłowy oraz zgodnie z prawem, co potwierdza pozytywny odbiór instalacji oraz zgoda na jej użytkowanie, przy jednoczesnym uznaniu przez Sąd I instancji, iż bezpośrednią przyczyną wybuchu, który miał miejsce w dniu 20 maja 2013 roku w budynku powoda był zapłon mieszaniny wybuchowej powstałej po wypływie gazu z nieużytkowanej instalacji gazowej, która nie była prawidłowo użytkowana i zabezpieczona z uwagi na zaniebdania powoda; ponadto wewnętrzna sprzeczność uzasadnienia wyroku polega również na przyjęciu, że wyłącznie zaniebdania powoda doprowadziły do szkody, przy jednoczesnym uznaniu, że nie doszłoby do zdarzenia, gdyby w pomieszczeniu, w którym nastąpił wybuch były spełnione warunki: doprowadzenia odpowiedniej ilości powietrza, czynny kanał wentylacyjny, czynny kanał spalinowy, za których spełnienie powód nie mógł ponosić odpowiedzialności;

2. naruszenie przepisów postępowania, a to art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 316 k.p.c., poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę wiarygodności i mocy dowodów zebranych w niniejszej sprawie, a w szczególności opinii pisemnych oraz ustnych biegłych sądowych K. G. (2) oraz C. D. (2), skutkującą nieuzasadnionym, nielogicznym oraz niezgodnym z doświadczeniem życiowym przyjęciem w ustalonym stanie faktycznym, iż:

a. bezpośrednią przyczyną wybuchu było niezaślepienie trwale rury stalowej za pomocą korka po odłączeniu od niej kuchenki gazowej, z kolei pośrednią przyczyną było niedokonywanie przeglądów rocznych i pięcioletnich budynku wraz z jego instalacjami,

b. bezpośrednią przyczyną wybuchu, który miał miejsce w dniu 20 maja 2013 roku w budynku powoda był zapłon mieszaniny wybuchowej powstałej po wypływie gazu z nieużytkowanej instalacji gazowej, która nie była prawidłowo użytkowana i zabezpieczona z uwagi na zaniebdania powoda;

c. uchybienia użytkownika polegające na odłączeniu kuchenki gazowej przez osobę nieuprawnioną, niedokonanie próby szczelności instalacji gazowej po odłączeniu urządzenia, niezyskanie pozwolenia na użytkowanie instalacji gazowej po jej modernizacji, nieprawidłowe zabezpieczenie instalacji gazowej, niedokonywanie kontroli instalacji gazowej,

doprowadziły do nieudowodnienia przez powoda, że spełnił warunki wynikające z zawartej umowy oraz OWU stanowiących integralną część umowy, a które to naruszenie miało istotny wpływ na wynik sprawy,

2. naruszenie przepisu postępowania, a to art. 233 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie okoliczności wpływu i ewentualnego znaczenia braku spełniania, w pomieszczeniu, w którym doszło do wybuchu, wymogów bezpieczeństwa

zaprojektowanego pomieszczenia, w postaci: doprowadzenia odpowiedniej ilości powietrza, czynnego kanału wentylacyjnego, czynnego kanału spalinowego,

3. naruszenia przepisu postępowania, a to art. 233 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie treści § 13 ust. 5 w zw. z § 14 ust. 2 pkt 18 Ogólnych warunków ubezpieczenia Pod Własnym Dachem - stanowiącym załącznik do uchwały Zarządu Towarzystwa (...) S.A. nr (...) z dnia 26 września 2011 roku, zgodnie z którym A. nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe wskutek niedopełnienia powinności ubezpieczeniowych określonych w § 13 OWU, w zakresie w jakim nieprzestrzeganie powinności miało wpływ na powstanie szkody i w konsekwencji brak ustalenia, czy i ewentualnie w jakim zakresie nieprzestrzeganie powinności powoda wynikających z przepisów powszechnie obowiązujących doprowadziło do powstania szkody,

4. naruszenie przepisów postępowania, a to art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 §1 k.p.c., poprzez oddalenie wniosku powoda o dopuszczenie i przeprowadzenia dowodu z uzupełniającej opinii biegłego C. D. (2) na okoliczność tego, czy pomieszczenie, w którym doszło do eksplozji było w sposób właściwy zaprojektowane i wykonane biorąc pod uwagę jego cel, a w szczególności, czy pomieszczenie to miało zapewniony nieskrępowany dopływ powietrza, instalację odprowadzania spalin oraz instalację wentylacji grawitacyjnej, a nadto, czy instalacje te były czynne i drożne w chwili wybuchu, które to naruszenia doprowadziły do uniemożliwienia stronie powodowej dowodzenia, a w szczególności wykazania, że pomiędzy szkodą, a ewentualnymi zaniechaniami powoda brak było adekwatnego związku przyczynowego, że szkoda mogła nastąpić przez wadliwe zaprojektowanie pomieszczenia, względnie określenie ewentualnego stopnia przyczynienia się tych okoliczności do powstania szkody,

Skarżący wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie przed Sądem drugiej, bądź przed Sądem pierwszej instancji - w przypadku uchylenia zaskarżonego orzeczenia, dowodu z uzupełniającej opinii biegłego C. D. (2), względnie innego biegłego tożsamej specjalności, na okoliczność ustalenia, czy pomieszczenie, w którym doszło do eksplozji było w sposób właściwy zaprojektowane i wykonane biorąc pod uwagę jego cel, a w szczególności, czy pomieszczenie to miało zapewniony nieskrępowany dopływ powietrza, instalację odprowadzania spalin oraz instalację wentylacji grawitacyjnej, a nadto, czy instalacje te były czynne i drożne w chwili wybuchu, na okoliczność wykazania, że pomiędzy szkodą, a ewentualnymi zaniechaniami powoda brak było adekwatnego związku przyczynowego, że szkoda mogła nastąpić przez wadliwe zaprojektowanie pomieszczenia, względnie określenie ewentualnego stopnia przyczynienia się tych okoliczności do powstania szkody.

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwotę 424.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 14 października 2013 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów sądowych według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego za postępowanie przed Sądem pierwszej instancji oraz przed Sądem drugiej instancji; ewentualnie - wyłącznie na wypadek nieuwzględnienia wniosku o zmianę zaskarżonego wyroku - wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja była bezzasadna.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że bezzasadny jest zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 233 § 1 k.p.c.. Podkreślić trzeba, że skuteczne postawienie przez apelującego zarzutu naruszenia przez Sąd art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że Sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Jedynie to bowiem może być przeciwstawione uprawnieniu Sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena przyjęta przez Sąd (zob. wyrok SN: z dn. 6 listopada 1998 r., II CKN 4/98; z 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/2000 oraz z 5 sierpnia 1999 r., II UKN 76/99).

Strona powodowa w apelacji nie wykazała żadnych uchybień poczynionych przez Sąd pierwszej instancji, a uzasadniając postawione zarzuty dokonuje wyłącznie odmiennej, korzystnej dla siebie oceny materiału dowodowego. Ocena dowodów przeprowadzona przez Sąd nie wykraczała poza ramy przewidziane w art. 233 § 1 k.p.c.. Opinie biegłych, z których przeprowadzono dowody w tej sprawie były jasne, zrozumiałe, w całości korespondowały z postawionymi w sprawie tezami dowodowymi. Sąd Apelacyjny w pełni podziela dokonaną przez Sąd I instancji ocenę dowodów.

Podobnie zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. także nie mógł odnieść zamierzonego przez skarżącego skutku. Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia w sposób precyzyjny określił na podstawie, jakich dowodów dokonał ustaleń faktycznych w tej sprawie, a jakim odmówił wiarygodności, wskazując precyzyjnie przyczyny dokonanej w tej sposób oceny dowodów. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie zawiera żadnych sprzeczności, wbrew temu co twierdzi skarżący.

W zakresie ustaleń stanu faktycznego zasadniczy zarzut apelacji sprowadzał się do tego, że Sąd pierwszej instancji nie zbadał, czy pomieszczenie, w którym doszło do eksplozji było w sposób właściwy zaprojektowane i wykonane biorąc pod uwagę jego cel, a w szczególności, czy pomieszczenie to miało zapewniony nieskrępowany dopływ powietrza, instalację odprowadzania spalin oraz instalację wentylacji grawitacyjnej, a nadto, czy instalacje te były czynne i drożne w chwili wybuchu. Skarżący zakwestionował oddalenie wniosku dowodowego w zakresie przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego na tę okoliczność. Tymczasem wniosek ten nie mógł zostać uwzględniony - tak na etapie postępowania przed Sądem pierwszej, jak i drugiej instancji, bowiem nie prowadził do ustalenia i wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Zakres tych okoliczności, które pozostały sporne między stronami, wyznaczały przede wszystkim przepisy § 13 ust. 5 w zw. z § 14 ust. 2 pkt 18 ogólnych warunków ubezpieczenia, dotyczące obowiązków umownych ubezpieczonego polegających na przestrzeganiu powszechnie obowiązujących przepisów, w tym przepisów prawa budowlanego, ochrony przeciwpożarowej, eksploatacji i konserwacji budynków i budowli, budowie i eksploatacji urządzeń technicznych, wykonywania dozoru technicznego nad urządzeniami. Naruszenie tych obowiązków przez ubezpieczonego otwierało możliwość odmowy wypłaty odszkodowania przez ubezpieczyciela. W tej sprawie pozwany ubezpieczyciel dowodził, że, pomimo zajścia wypadku ubezpieczeniowego, z uwagi na naruszenie powyższych obowiązków przez powoda, mógł on odmówić wypłaty odszkodowania stosownie do treści powyższych postanowień OWU. Pozwany ubezpieczyciel wykazał, że powód, jako ubezpieczony i właściciel nieruchomości, szereg takich obowiązków naruszył, tak ogólnie ujętych w art. 62 Prawa budowlanego, jak również w przepisach szczegółowych, w szczególności w § 17 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 sierpnia 1999 r. w sprawie warunków technicznych użytkowania budynków mieszkalnych z dnia 16 sierpnia 1999 r. (Dz.U. Nr 74, poz. 836). W tej sprawie odłączenia kuchenki gazowej dokonał powód jako osoba nieuprawniona. Nie dokonano próby szczelności instalacji gazowej po odłączeniu urządzenia, nie uzyskano pozwolenia na użytkowanie instalacji gazowej po jej modernizacji, zabezpieczenie instalacji gazowej nastąpiło w sposób nieprawidłowy, nadto nie dokonywano kontroli instalacji gazowej. Powód nie dochował zatem obowiązków, które nakładała na niego umowa ubezpieczenia. Bezsprzecznie zasadniczą przyczyną szkody był zapłon mieszaniny wybuchowej powstałej po wypływie gazu wskutek otwarcia zaworu instalacji gazowej, której koniec nie był zabezpieczony korkiem zaślepiającym. Do szkody nie doszłoby, gdyby gaz z nieszczelnej instalacji gazowej nie wydostał się do pomieszczeń domu powoda. Z tej przyczyny nawet wykazanie przez powoda nieprawidłowości w zakresie funkcjonowania wentylacji wskutek błędów projektowych czy wykonawczych w żaden sposób nie uchyliłoby skutków przewidzianych w umowie ubezpieczenia na wypadek naruszenia przez ubezpieczonego obowiązków dotyczących instalacji gazowej. Stąd przeprowadzenie wnioskowanego przez powoda dowodu nie miałoby dla znaczenia dla rozstrzygnięcia tej sprawy. Dodać należy, że sprawa nie dotyczy bowiem w żaden sposób odpowiedzialności podmiotu przygotowującego projekt budowlany w zakresie wentylacji lub ewentualnego realizatora projektu za szkodę związaną z wadliwym przygotowaniem projektu lub jego wykonaniem. Ponadto to powoda jako właściciela nieruchomości po uzyskaniu odbioru budynku jako spełniającego wymogi użytkowania, obciążają konsekwencje ewentualnego wadliwego funkcjonowania budynku i ewentualne powstałych szkód.

Warto zwrócić uwagę, jak wskazał biegły z zakresu sieci i instalacji gazowych inż. C. D. (2) budynek powoda „został oddany do użytkowania i był przez wiele lat bezpiecznie użytkowany”. Co więcej sama instalacja gazowa w budynku mieszkalnym powoda została wykonana prawidłowo, zgodnie z projektem i wytycznymi wykonywania i odbioru instalacji gazowych. Powyższy stan zmienił się jednak na skutek samodzielnego odłączenia kuchenki gazowej przez powoda i niezabezpieczenia instalacji podczas prowadzenia prac modernizacyjnych. Nie może zatem budzić wątpliwości fakt, iż to ustalone w toku niniejszego postępowania uchybienia po stronie użytkownika instalacji gazowej były bezpośrednią przyczyną szkody.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie można pominąć w niniejszej sprawie istotnej kwestii, że zachowanie powoda nie tylko stanowiło niedochowanie obowiązków staranności przewidzianych w umowie ubezpieczenia łączącej strony - ich naruszenie nie zawsze musi skutkować całkowitym zwolnieniem ubezpieczyciela od odpowiedzialności za szkodę związaną z wypadkiem ubezpieczeniowym, ale powód swoim zachowaniem naruszył także podstawowe zasady bezpieczeństwa, które powinny być przestrzegane przez każdego dorosłego człowieka, a nakazujące wyjątkowo staranne obchodzenie się z domową instalacją gazową. Stopień nasilenia zaniedbań powoda w tym względzie pozwala na przyjęcie, że jego zachowanie nosiło cechy rażącego niedbalstwa w rozumieniu art. 827 k.c. i tym samym przemawiało za odmową przyznania odszkodowania, zgodnie z tym przepisem.

W świetle powyższych okoliczności, Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację powoda jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.c., stosując zasadę odpowiedzialności za wynik postępowania. Na koszty te złożyły się koszty zastępstwa procesowego pozwanego w wysokości 8100 złotych ustalone w oparciu o § 10 ust. 1 pkt 2) w zw. z § 2 pkt 7) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm.)